

CURRENT SITUATION OF DRUG LAW VIOLATIONS AMONG ADOLESCENTS AND YOUNG PEOPLE IN QUANG TRI PROVINCE

THỰC TRẠNG VI PHẠM PHÁP LUẬT VỀ MA TÚY Ở LỨA TUỔI THANH THIẾU NIÊN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG TRỊ

Trần Hữu Sỹ¹, Phùng Thị Loan², Dương Thị Hồng Thuận²

¹Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị,

²Trường Đại học Quảng Bình

ABSTRACT: *The situation of youth drug-related offenses in Quang Tri province has been increasing and becoming more complex in recent years. Due to its location as a border region and along the East-West economic corridor, Quang Tri has become a transit point for drugs from abroad into the country, posing numerous direct risks to young people. This article focuses on analyzing the current situation of youth drug-related offenses in Quang Tri province, identifying the main causes and proposing solutions to help reduce and gradually eliminate this problem in the future.*

Keywords: *Drugs, youth, drug-related offenses, Quang Tri.*

TÓM TẮT: *Tình trạng thanh thiếu niên vi phạm pháp luật về ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Trị trong những năm gần đây có chiều hướng gia tăng và diễn biến phức tạp. Với đặc thù là vùng biên giới, nằm trên tuyến hành lang kinh tế Đông - Tây, Quảng Trị trở thành địa bàn trung chuyển ma túy từ nước ngoài vào nội địa, kéo theo nhiều nguy cơ tác động trực tiếp đến giới trẻ. Bài viết tập trung phân tích thực trạng thanh thiếu niên vi phạm pháp luật về ma túy tại tỉnh Quảng Trị, chỉ ra nguyên nhân chủ yếu và đề xuất giải pháp nhằm góp phần hạn chế, từng bước đẩy lùi tình trạng này trong thời gian tới.*

Từ khóa: *Ma túy, thanh thiếu niên, vi phạm pháp luật, Quảng Trị.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế thị trường, các vấn đề xã hội phát sinh ngày càng đa dạng và phức tạp, trong đó tội phạm và vi phạm pháp luật về ma túy tiếp tục là một trong những thách thức nghiêm trọng đối với nhiều quốc gia, đặc biệt là các nước đang phát triển. Ma túy không chỉ hủy hoại sức khỏe con người mà còn gây ra những hệ lụy sâu rộng về kinh tế, xã hội, an ninh trật tự và sự phát triển bền vững của cộng đồng. Đáng lo ngại hơn, trong những năm gần đây, tình trạng vi phạm pháp luật về ma túy có xu hướng gia tăng và ngày càng trẻ hóa, tập trung nhiều ở lứa tuổi thanh thiếu niên - nhóm đối tượng đang

trong quá trình hình thành nhân cách, giá trị sống và định hướng tương lai.

Theo định nghĩa của Tổ chức Liên Hợp Quốc, ma túy được hiểu là “Các chất có nguồn gốc tự nhiên hay tổng hợp, khi xâm nhập vào cơ thể sẽ làm thay đổi trạng thái tâm sinh lý của người sử dụng”. Theo quy định tại Bộ luật hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017, 2025) và Luật phòng, chống ma túy năm 2021, những hành vi vi phạm pháp luật về ma túy bao gồm: Sử dụng, tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy; cưỡng bức, lôi kéo người khác sử dụng trái phép chất ma túy; chứa chấp, hỗ trợ việc sử dụng trái phép chất ma túy; Tàng trữ, vận chuyển, mua bán trái phép chất ma túy;

Chứa chấp việc sử dụng trái phép chất ma túy... [1]

Thanh thiếu niên là lực lượng xã hội đặc biệt, vừa mang trong mình tiềm năng to lớn cho sự phát triển của đất nước, vừa dễ bị tổn thương trước những tác động tiêu cực từ môi trường xã hội. Trong giai đoạn này thanh thiếu niên, con trẻ sẽ nhiều sự thay đổi về mặt thể chất lẫn trong suy nghĩ. Riêng mặt tâm lý, con trẻ thường thích trở thành người lớn và mong muốn thoát khỏi hình bóng con trẻ cũng như thích sống độ lập hơn [2]. Ở lứa tuổi này, sự phát triển chưa hoàn thiện về tâm sinh lý, nhận thức pháp luật còn hạn chế, trong khi nhu cầu khẳng định bản thân, tâm lý tò mò, thích thử nghiệm cái mới lại rất mạnh mẽ. Những đặc điểm đó khiến thanh thiếu niên dễ bị lôi kéo, dụ dỗ tham gia vào các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy, từ sử dụng trái phép chất ma túy, tàng trữ, vận chuyển cho đến tham gia vào các đường dây mua bán ma túy. Hậu quả không chỉ dừng lại ở cá nhân người vi phạm mà còn tác động tiêu cực đến gia đình, nhà trường và toàn xã hội.

Quảng Trị là một tỉnh thuộc khu vực Bắc Trung Bộ, có vị trí địa lý đặc thù, vừa có đường biên giới đất liền, vừa có tuyến giao thông quan trọng nối liền Bắc - Nam. Trong những năm gần đây, cùng với quá trình phát triển kinh tế - xã hội, đô thị hóa và giao lưu dân cư ngày càng mở rộng, Quảng Trị cũng đang phải đối mặt với nhiều vấn đề xã hội phức tạp, trong đó có tình trạng vi phạm pháp luật về ma túy. Thực tiễn cho thấy, các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy trên địa bàn tỉnh có xu hướng diễn biến tinh vi hơn, phương thức, thủ đoạn ngày càng đa dạng, và đáng chú ý là sự tham gia của không ít thanh thiếu niên, kể cả những người đang trong độ tuổi đi học.

Mặc dù các cấp ủy đảng, chính quyền địa phương và các cơ quan chức năng ở Quảng Trị đã triển khai nhiều biện pháp phòng, chống ma túy, đạt được những kết quả nhất định, song tình trạng vi phạm pháp luật về ma túy trong lứa tuổi thanh thiếu niên vẫn chưa được kiểm soát một cách bền vững. Một bộ phận thanh thiếu niên thiếu hiểu biết pháp luật, thiếu kỹ năng sống, trong khi công tác giáo dục gia đình, nhà trường và xã hội chưa thực sự đồng bộ. Bên cạnh đó, tác động của mạng xã hội, các loại hình giải trí thiếu lành mạnh, cùng với sự xuất hiện của các loại ma túy mới, ma túy tổng hợp đã và đang làm gia tăng nguy cơ vi phạm pháp luật về ma túy trong giới trẻ.

Xuất phát từ những yêu cầu cấp thiết của thực tiễn đấu tranh phòng, chống ma túy, cũng như từ khoảng trống nhất định trong nghiên cứu khoa học, việc nghiên cứu vấn đề “Thực trạng vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị” có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn. Nghiên cứu không chỉ góp phần làm rõ những vấn đề lý luận liên quan đến vi phạm pháp luật về ma túy trong lứa tuổi thanh thiếu niên, mà còn cung cấp cơ sở khoa học cho việc đánh giá thực trạng, phân tích nguyên nhân, từ đó đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa, giáo dục và đấu tranh chống vi phạm pháp luật về ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Trị trong thời gian tới.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị (2023 - 2025)

Trong những năm gần đây, tình hình tội phạm ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Trị tiếp tục diễn biến phức tạp về cả quy mô lẫn tính chất. Quảng Trị nằm ở vị trí trung

chuyển giữa Bắc - Trung - Nam và giáp với nước bạn Lào qua cửa khẩu Cha Lo, là tuyến đường mà các đối tượng buôn bán ma túy thường lợi dụng để vận chuyển từ khu vực “Tam giác vàng” - là địa bàn tiếp giáp giữa Lào, Myanmar và Thái Lan vào nội địa Việt Nam. Mặc dù lực lượng chức năng đã tăng cường kiểm soát, song hoạt động mua bán, vận chuyển, tàng trữ và sử dụng trái phép chất ma túy vẫn diễn ra ngấm ngấm và có xu hướng lan rộng vào các tầng lớp dân cư, trong đó đáng lo ngại nhất là nhóm thanh thiếu niên (từ 16-30 tuổi). Điều này đặt ra nhiều thách thức đối với công tác quản lý xã hội và phòng, chống tệ nạn ma túy. Mặc dù chưa phải là địa bàn “điểm nóng” về ma túy so với một số tỉnh, thành lớn, song thực tiễn cho thấy số vụ việc liên quan đến thanh thiếu niên có xu hướng gia tăng, tính chất hành vi ngày càng đa dạng, phản ánh rõ nét xu hướng trẻ hóa trong vi phạm pháp luật về ma túy.

+ Xét về đối tượng vi phạm, thanh thiếu niên vi phạm pháp luật về ma túy ở Quảng Trị chủ yếu tập trung ở độ tuổi từ 16 đến dưới 30, trong đó đáng chú ý là nhóm thanh niên từ 16 đến 25 tuổi. Đây là giai đoạn chuyển tiếp quan trọng từ học tập sang lao động, lập nghiệp, nhưng cũng là giai đoạn dễ xảy ra khủng hoảng tâm lý, thiếu định hướng rõ ràng về tương lai. Một bộ phận thanh thiếu niên vi phạm pháp luật về ma túy có trình độ học vấn không cao, bỏ học sớm, thiếu nghề nghiệp ổn định hoặc làm việc tự do, thu nhập bấp bênh. Bên cạnh đó, cũng đã xuất hiện những trường hợp là học sinh, sinh viên, cho thấy nguy cơ xâm nhập của ma túy vào môi trường học đường và các cơ sở đào tạo.

Theo thống kê của các đơn vị chức năng, trong số các đối tượng liên quan đến

ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Bình (cũ) có đến hơn 90% trong độ tuổi từ 16-30 và có xu hướng ngày càng trẻ hoá. Cũng theo thống kê của ngành toà án, có đến hơn 70% các đối tượng sử dụng ma túy nằm trong độ tuổi 16-30. Tính đến hết tháng 9 năm 2023, lực lượng công an tỉnh Quảng Bình (cũ) đã phát hiện hơn 100 vụ với 125 đối tượng liên quan đến hành vi sử dụng ma túy, và tổ chức sử dụng ma túy. Hầu hết các đối tượng đang ở độ tuổi rất trẻ, nhiều đối tượng đang là học sinh, sinh viên [3]. Điều này cho thấy số vụ việc liên quan đến người dưới 30 tuổi chiếm tỷ lệ lớn và có xu hướng tăng qua các năm, phản ánh xu hướng thanh thiếu niên không chỉ là nhóm có nguy cơ bị lôi kéo sử dụng, mà còn có thể trở thành tác nhân trong chuỗi tội phạm ma túy ở quy mô nhỏ lẻ.

Theo số liệu thu thập từ cơ quan công an tỉnh Quảng Trị năm 2025, trên địa bàn xảy ra 391 vụ án về ma túy, khởi tố 690 bị can, trong đó số bị can ở độ tuổi từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi là 8 người, từ 16 đến dưới 18 tuổi là 32 người, từ đủ 18 tuổi đến dưới 30 tuổi là 368 người. Tổng số bị can từ đủ 14 tuổi đến dưới 30 tuổi là 408 người, trong khi đó số bị can từ đủ 30 tuổi trở lên là 282 người. Như vậy có thể thấy số bị can ở lứa tuổi thanh thiếu niên thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy là rất lớn, điều này giống lên hồi chuông báo động về tình trạng giới trẻ ngày càng tham gia nhiều vào các vụ án liên quan đến ma túy.

+ Xét về hình thức và hành vi vi phạm, sử dụng trái phép chất ma túy vẫn là hành vi phổ biến nhất trong lứa tuổi thanh thiếu niên. Nhiều trường hợp ban đầu chỉ sử dụng ma túy với mục đích “thử cho biết”, giải tỏa căng thẳng hoặc theo sự rủ rê của bạn bè, nhưng sau đó nhanh chóng dẫn đến lệ thuộc, nghiện ma túy và phát sinh các hành

vi vi phạm pháp luật khác.

Theo Báo cáo số 300/BC-SLĐ ngày 11 tháng 6 năm 2024 sơ kết 05 năm thực hiện Chỉ thị số 36-CT/TW ngày 16/8/2019 của Bộ Chính trị về tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống và kiểm soát ma túy của Sở Lao động, Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Bình (cũ): “Theo thống kê trên địa bàn tỉnh có 197 người nghiện ma túy; 195 người sử dụng trái phép chất ma túy; 1.112 người có dấu hiệu sử dụng trái phép chất ma túy. Người nghiện tập trung trong độ tuổi lao động từ 16-30 tuổi và có xu hướng dịch chuyển từ nghiện các chất ma túy truyền thống (thuốc phiện, heroin, cần sa) sang ma túy tổng hợp. Độ tuổi của người nghiện ma túy ngày càng trẻ hóa, đa số đối tượng tập trung trong lứa tuổi từ đủ 16 đến 30 tuổi, thành phần đối tượng nghiện tập trung chủ yếu vào nhóm có trình độ văn hóa thấp, đối tượng có tiền án, tiền sự, người không có việc làm, thu nhập ổn định. Tệ nạn ma túy đã ảnh hưởng đến tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, gây tâm lý lo lắng trong quần chúng nhân

dân” [4].

Đối với tình trạng sử dụng trái phép chất ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Trị (cũ), theo Báo cáo số 451-BC/TU ngày 15 tháng 7 năm 2024 của Tỉnh ủy tỉnh Quảng Trị (cũ): “Tình trạng sử dụng trái phép chất ma túy tiếp tục diễn biến phức tạp, nhất là ở độ tuổi thanh, thiếu niên. Đến ngày 14/6/2024, toàn tỉnh Quảng Trị có 85 người nghiện và 583 người sử dụng trái phép chất ma túy; trong đó có 76% người nằm trong độ tuổi thanh thiếu niên” [5].

Bên cạnh hành vi sử dụng, một bộ phận thanh thiếu niên còn tham gia vào các hành vi tàng trữ, vận chuyển ma túy với số lượng nhỏ, chủ yếu mang tính chất manh mún, tự phát. Đáng lo ngại là một số đối tượng bị lợi dụng, lôi kéo tham gia vào các đường dây mua bán ma túy do thiếu hiểu biết pháp luật hoặc vì lợi ích vật chất trước mắt.

Theo số liệu thống kê của Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị về các vụ án ma túy, số lượng người chưa thành niên (dưới 18 tuổi) phạm tội về ma túy và số bị cáo từ đủ 18 đến 30 tuổi chiếm tỷ lệ tương đối cao. Cụ thể:

Bảng 1. Bảng thống kê số lượng bị cáo chưa thành niên và số bị cáo từ 18 đến 30 tuổi về ma túy ở tỉnh Quảng Trị từ năm 2023 đến năm 2025

TT	Thời gian	Tổng số bị cáo	Số bị cáo chưa thành niên	Tỷ lệ	Số bị cáo (đủ 18 tuổi - 30 tuổi)	Tỷ lệ
1	Từ ngày 01/10/2022 đến 30/9/2023	698	35	5%	197	28.2%
2	Từ ngày 01/10/2023 đến 30/9/2024	762	51	6.6%	194	25.5%
3	Từ ngày 01/10/2024 đến 30/9/2025	599	23	3.8%	132	22%

Nguồn: Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị

Số liệu thống kê cho thấy số lượng vi phạm hành vi phạm tội về ma túy tương đối lớn, năm 2023 có 35 bị cáo ở lứa tuổi chưa thành niên trong số 698 bị cáo, chiếm 5%; năm 2024 tăng lên 51 bị cáo trong số 762 bị cáo, chiếm 6,6%; năm 2025 số bị cáo ở tuổi chưa thành niên là 23 trong số 599 bị cáo, chiếm 3,8%. Như vậy có thể thấy mặc dù đang ở độ tuổi chưa thành niên nhưng các em đã gây ra những hành vi sai trái, vi phạm các quy định của pháp luật về ma túy và để lại những hậu quả khôn lường. Đối với vụ án ma túy, số lượng bị cáo ở độ tuổi từ 18 đến dưới 30 tuổi tham gia vào vận chuyển, tàng trữ, buôn bán ma túy là khá nhiều. Cụ thể năm 2023, số bị cáo ở độ tuổi từ 18 đến dưới 30 tuổi là 197 (chiếm 28,2%), năm 2024 là 194 (chiếm 25,5%) và năm 2025 là 132 (chiếm 22%) [6]. Điều này thể hiện xu hướng giới trẻ ngày càng tham gia nhiều hơn vào các hành vi phạm phạm tội về ma túy.

+ Xét về loại ma túy, xu hướng sử dụng các chất ma túy tổng hợp như ma túy dạng “đá”, thuốc lắc, ketamine... ngày càng phổ biến trong giới thanh thiếu niên ở Quảng Trị. Không giống như heroin vốn gắn với nhóm người nghiện lâu năm, ma túy tổng hợp lại thu hút thanh thiếu niên nhờ đặc tính “thử cho biết”, “tăng hưng phấn”, “không gây nghiện ngay”. Tuy nhiên, theo các chuyên gia y tế, những loại chất này gây tổn thương hệ thần kinh trung ương nghiêm trọng, đặc biệt ở người trẻ. Các loại ma túy này thường được ngụy trang dưới nhiều hình thức khác nhau, dễ sử dụng, khó nhận biết và tạo cảm giác kích thích mạnh, phù hợp với tâm lý thích trải nghiệm, khám phá của giới trẻ. Trong khi đó, nhận thức của nhiều thanh thiếu niên về tác hại lâu dài của

ma túy tổng hợp còn hạn chế, thậm chí tồn tại quan niệm sai lầm cho rằng đây là “ma túy nhẹ”, ít gây nghiện và ít bị xử lý nghiêm khắc.

+ Xét về không gian và môi trường phát sinh vi phạm, các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy của thanh thiếu niên ở Quảng Trị thường diễn ra tại các khu vực đô thị, nơi tập trung đông dân cư, nhiều cơ sở kinh doanh dịch vụ giải trí như quán karaoke, quán bar, nhà nghỉ, hoặc tại các địa điểm vắng vẻ, ít người qua lại. Ngoài ra, không gian mạng cũng đang trở thành môi trường tiềm ẩn nhiều nguy cơ, khi việc liên hệ, mua bán, trao đổi ma túy có thể được thực hiện thông qua các ứng dụng mạng xã hội với thủ đoạn tinh vi, khó kiểm soát. Điều này khiến thanh thiếu niên dễ tiếp cận ma túy hơn so với trước đây.

Một thực tế đáng lo ngại là tình trạng ma túy len lỏi vào môi trường học đường. Mặc dù tỷ lệ học sinh - sinh viên nghiện ma túy không cao, nhưng số trường hợp “sử dụng thử”, “bị rủ rê” có xu hướng tăng, nhiều em sử dụng ma túy trong các dịp tụ tập sinh nhật, các buổi đi chơi cuối tuần hoặc theo nhóm bạn thân.

Từ thực trạng nêu trên có thể thấy, vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên ở Quảng Trị hiện nay là vấn đề xã hội phức tạp, mang tính đa chiều, chịu sự tác động của nhiều yếu tố khác nhau. Việc nhận diện đúng thực trạng, đặc điểm và xu hướng của tình trạng này là cơ sở quan trọng để xây dựng và triển khai các giải pháp phòng ngừa, can thiệp và xử lý phù hợp, góp phần hạn chế vi phạm pháp luật về ma túy trong lứa tuổi thanh thiếu niên, bảo đảm sự phát triển lành mạnh của thế hệ trẻ và ổn định trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn tỉnh.

2.2. Nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị

Vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị hiện nay xuất phát từ nhiều nguyên nhân đan xen, tác động qua lại lẫn nhau, phản ánh sự kết hợp giữa những hạn chế nội tại của cá nhân với các yếu tố môi trường xã hội và công tác quản lý. Việc nhận diện đầy đủ các nguyên nhân này có ý nghĩa quan trọng trong việc xây dựng các giải pháp phòng ngừa phù hợp và hiệu quả.

Thứ nhất, nguyên nhân từ phía bản thân thanh thiếu niên giữ vai trò then chốt. Ở lứa tuổi này, quá trình phát triển về tâm sinh lý và nhân cách chưa hoàn thiện, khả năng kiểm soát hành vi và đánh giá hậu quả pháp lý còn hạn chế. Tâm lý tò mò, thích trải nghiệm cái mới, mong muốn khẳng định bản thân trong nhóm bạn bè khiến nhiều thanh thiếu niên dễ bị cuốn theo các hành vi lệch chuẩn, trong đó có việc sử dụng trái phép chất ma túy. Bên cạnh đó, nhận thức pháp luật của một bộ phận thanh thiếu niên chưa đầy đủ; nhiều người chưa hiểu rõ tính nguy hiểm của các loại ma túy, đặc biệt là ma túy tổng hợp, dẫn đến tâm lý chủ quan, coi nhẹ hậu quả pháp lý và sức khỏe.

Thứ hai, nguyên nhân từ gia đình là yếu tố tác động trực tiếp và lâu dài. Một số gia đình chưa thực hiện tốt vai trò giáo dục, quản lý con em; mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái thiếu sự gắn kết, chia sẻ và định hướng kịp thời. Tình trạng cha mẹ bận rộn mưu sinh, thiếu quan tâm đến đời sống tinh thần của con, hoặc gia đình không trọn vẹn, có mâu thuẫn kéo dài, đã tạo ra khoảng trống trong giáo dục nhân cách. Khoảng trống này khiến thanh thiếu niên dễ tìm đến

các mối quan hệ bên ngoài thiếu lành mạnh, từ đó phát sinh nguy cơ tiếp xúc và vi phạm pháp luật về ma túy.

Thứ ba, những hạn chế trong môi trường giáo dục và nhà trường cũng góp phần làm gia tăng nguy cơ vi phạm. Công tác giáo dục pháp luật, giáo dục kỹ năng sống và phòng, chống ma túy tuy đã được triển khai nhưng ở nhiều nơi vẫn mang tính hình thức, chưa thực sự phù hợp với đặc điểm tâm lý của từng nhóm đối tượng. Việc thiếu các hoạt động trải nghiệm, tư vấn tâm lý, hỗ trợ học sinh, sinh viên gặp khó khăn đã khiến một bộ phận thanh thiếu niên không được trang bị đầy đủ kỹ năng tự bảo vệ trước các cám dỗ từ ma túy.

Thứ tư, tác động từ môi trường xã hội và bạn bè là nguyên nhân quan trọng không thể bỏ qua. Quá trình đô thị hóa, sự phát triển của các loại hình dịch vụ giải trí, cùng với mặt trái của mạng xã hội đã tạo ra nhiều điều kiện để thanh thiếu niên tiếp cận với ma túy một cách dễ dàng hơn. Trong khi đó, áp lực từ nhóm bạn, tâm lý a dua, muốn hòa nhập hoặc thể hiện bản thân khiến nhiều thanh thiếu niên chấp nhận thử nghiệm ma túy mà không lường trước hậu quả. Đặc biệt, các đối tượng phạm tội về ma túy thường lợi dụng sự non nớt, thiếu kinh nghiệm sống của giới trẻ để dụ dỗ, lôi kéo tham gia vào các hành vi vi phạm pháp luật.

Thứ năm, nguyên nhân từ công tác quản lý nhà nước và phòng, chống ma túy cũng cần được nhìn nhận một cách khách quan. Mặc dù các cơ quan chức năng ở Quảng Trị đã có nhiều nỗ lực trong đấu tranh, phòng ngừa tội phạm ma túy, song ở một số thời điểm, việc quản lý địa bàn, quản lý các cơ sở kinh doanh dịch vụ nhạy cảm, cũng như công tác phối hợp giữa gia đình – nhà trường – xã hội chưa thật sự chặt chẽ.

Điều này tạo ra những kẽ hở nhất định, khiến thanh thiếu niên dễ bị lôi kéo vào các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy.

Như vậy, vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên ở Quảng Trị hiện nay là hệ quả của nhiều nguyên nhân mang tính tổng hợp. Việc phòng ngừa và hạn chế tình trạng này đòi hỏi phải có cách tiếp cận toàn diện, đồng bộ, kết hợp giữa nâng cao nhận thức, hoàn thiện môi trường giáo dục, tăng cường vai trò của gia đình và hiệu quả quản lý của các cơ quan chức năng, nhằm tạo dựng môi trường phát triển lành mạnh cho thanh thiếu niên.

2.3. Giải pháp phòng ngừa vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị

Từ thực trạng và các nguyên nhân đã phân tích, có thể thấy việc hạn chế và tiến tới đẩy lùi vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị cần được tiếp cận theo hướng tổng thể, đồng bộ, kết hợp giữa phòng ngừa sớm, can thiệp kịp thời và xử lý nghiêm minh. Các giải pháp cần hướng đến việc tạo dựng môi trường phát triển lành mạnh cho thanh thiếu niên, đồng thời nâng cao hiệu quả quản lý xã hội và phòng, chống ma túy.

Thứ nhất, tăng cường giáo dục pháp luật và phòng, chống ma túy phù hợp với đặc điểm tâm lý của thanh thiếu niên. Nội dung tuyên truyền cần được đổi mới theo hướng thiết thực, gần gũi, tránh nặng về lý thuyết, tập trung làm rõ hậu quả pháp lý, sức khỏe và tương lai của người vi phạm. Tại Quảng Trị, có thể lồng ghép giáo dục phòng, chống ma túy vào các hoạt động ngoại khóa, sinh hoạt đoàn, đội, các diễn đàn thanh niên, qua đó giúp thanh thiếu niên hình thành thái độ đúng đắn và kỹ năng từ chối trước các cám dỗ từ ma túy.

Thứ hai, phát huy vai trò của gia đình trong quản lý, giáo dục và định hướng hành vi cho thanh thiếu niên. Gia đình cần trở thành “hàng rào phòng ngừa” đầu tiên, thông qua việc tăng cường sự quan tâm, lắng nghe, chia sẻ và kịp thời phát hiện những biểu hiện bất thường của con em. Đối với các gia đình có hoàn cảnh khó khăn hoặc có nguy cơ cao, chính quyền địa phương và các tổ chức xã hội cần có hình thức hỗ trợ, tư vấn, giúp nâng cao năng lực giáo dục con em, hạn chế nguy cơ thanh thiếu niên rơi vào tệ nạn ma túy.

Thứ ba, nâng cao hiệu quả giáo dục toàn diện trong nhà trường. Các cơ sở giáo dục cần chú trọng kết hợp giữa dạy chữ, dạy người và dạy kỹ năng sống; tăng cường hoạt động tư vấn tâm lý học đường, hỗ trợ học sinh, sinh viên gặp khó khăn về tâm lý, học tập hoặc quan hệ xã hội. Việc xây dựng môi trường học đường an toàn, lành mạnh, không có ma túy sẽ góp phần quan trọng trong việc phòng ngừa vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên.

Thứ tư, tạo dựng môi trường xã hội lành mạnh, thu hút thanh thiếu niên tham gia các hoạt động tích cực. Ở Quảng Trị, cần phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể như Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Thanh niên trong việc tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao, tình nguyện, khởi nghiệp, hướng nghiệp. Khi thanh thiếu niên có môi trường sinh hoạt bổ ích, có cơ hội thể hiện bản thân và định hướng tương lai rõ ràng, nguy cơ sa vào ma túy sẽ được hạn chế đáng kể.

Thứ năm, tăng cường công tác quản lý nhà nước và đấu tranh phòng, chống tội phạm ma túy. Các cơ quan chức năng cần tiếp tục nâng cao hiệu quả quản lý địa bàn, quản lý cư trú, kiểm tra, giám sát chặt chẽ

các cơ sở kinh doanh dịch vụ nhạy cảm; kịp thời phát hiện, ngăn chặn các hành vi lôi kéo, dụ dỗ thanh thiếu niên tham gia sử dụng và vi phạm pháp luật về ma túy. Đồng thời, việc xử lý các hành vi vi phạm cần bảo đảm tính nghiêm minh nhưng cũng chú trọng yếu tố giáo dục, giúp người trẻ có cơ hội sửa chữa sai lầm và tái hòa nhập cộng đồng.

Thứ sáu, đẩy mạnh phối hợp liên ngành và huy động sự tham gia của toàn xã hội. Phòng, chống ma túy trong lứa tuổi thanh thiếu niên không chỉ là nhiệm vụ của lực lượng công an mà cần sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường, các tổ chức đoàn thể và chính quyền địa phương. Việc xây dựng cơ chế phối hợp thường xuyên, chia sẻ thông tin và trách nhiệm sẽ góp phần nâng cao hiệu quả phòng ngừa, can thiệp sớm và bền vững.

Như vậy, các giải pháp nhằm hạn chế và tiến tới đẩy lùi vi phạm pháp luật về ma túy ở lứa tuổi thanh thiếu niên ở Quảng Trị cần được triển khai một cách đồng bộ, linh hoạt và phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương. Chỉ khi có sự vào cuộc quyết

liệt của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, vấn đề này mới có thể được kiểm soát và từng bước đẩy lùi một cách hiệu quả.

3. KẾT LUẬN

Thực trạng thanh thiếu niên vi phạm pháp luật về ma túy trên địa bàn tỉnh Quảng Trị cho thấy đây là vấn đề xã hội đáng quan tâm, gây ảnh hưởng tiêu cực đến tương lai của thế hệ trẻ và tình hình an ninh, trật tự tại địa phương. Nguyên nhân xuất phát từ nhiều yếu tố như nhận thức pháp luật còn hạn chế, tác động xấu từ môi trường xã hội, sự thiếu chặt chẽ trong quản lý, giáo dục của gia đình và nhà trường, cùng với thủ đoạn lôi kéo ngày càng tinh vi của các đối tượng phạm tội. Do đó, việc phòng, chống ma túy trong thanh thiếu niên cần được triển khai đồng bộ, chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao kỹ năng sống và tăng cường trách nhiệm của gia đình, nhà trường, cộng đồng và các cơ quan chức năng nhằm từng bước ngăn chặn, đẩy lùi các hành vi vi phạm pháp luật về ma túy, góp phần xây dựng môi trường xã hội an toàn, lành mạnh trên địa bàn tỉnh Quảng Trị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Văn bản quy phạm pháp luật: Bộ luật Hình sự năm 2025 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2025); Luật phòng, chống ma túy năm 2021;
- [2] Tài Nữ Linh Hảo (2023), *Tâm lý lứa tuổi thanh thiếu niên - Không phải cha mẹ nào cũng biết*,
- [3] <https://www.docosan.com/blog/tam-ly/tam-ly-lua-tuoi-thanh-thieu-nien/>
<https://antv.gov.vn/phap-luat-3/quang-binh-bao-dong-tinh-trang-tre-hoa-do-tuoi-su-dung-ma-tuy-C2DB54BA7.html>
- [4] Sở Lao động, Thương binh & Xã hội tỉnh Quảng Bình (2024), *Báo cáo sơ kết 05 năm thực hiện Chỉ thị số 36-CT/TW ngày 16/8/2019 của Bộ Chính trị về tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống và kiểm soát ma túy*.
- [5] Tỉnh ủy Quảng Trị (2024), *Báo cáo sơ kết 05 năm thực hiện Chỉ thị số 36-CT/TW ngày 16/8/2019 của Bộ Chính trị về tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống và kiểm soát ma túy*.
- [6] Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị (2025), *Báo cáo thống kê tình hình tội phạm ma túy từ năm 2023 đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh Quảng Trị*.

Liên hệ:

ThS. Phùng Thị Loan

Phòng Tổ chức - Hành chính, Trường Đại học Quảng Bình

Địa chỉ: 18 Nguyễn Văn Linh, phường Đồng Thuận, tỉnh Quảng Trị

Email: hieutb2009@gmail.com

Ngày nhận bài: 01/01/2026

Ngày gửi phản biện: 06/01/2026

Ngày duyệt đăng: 15/8/2026